

Politiets sikkerhetstjeneste

Deres ref.

Vår ref.
19/2861

Dato
15.04.2021

Supplerende tildelingsbrev nr. 3 etablering av passasjeropplysningsenhet (PIU)

Justis- og beredskapsdepartementet viser til PSTs brev av 5. mars 2021.

Supplerende tildelingsbrev nr:	3
Oppdrag	Etablering av passasjeropplysningsenhet
Frist for tilbakemelding	1. juli 2022
Budsjettkapittel, post og ev. prosjektnummer	

1. Bakgrunn

EU har vedtatt PNR-direktivet om innhenting av opplysninger om flypassasjerer (Passenger Name Record – PNR-opplysninger) for å forebygge, oppdage, stanse, etterforske og straffeforfølge terrorhandlinger og alvorlig kriminalitet.

Luffartsselskapene pålegges en plikt til å utlevere PNR-opplysninger i henhold til PNR-direktivet. Hvert medlemsland skal angi en offentlig myndighet eller del av en slik myndighet som skal opptre som passasjeropplysningsenhet (PIU), og som skal motta lagre og analysere flypassasjerinformasjonen. Enheten skal også utveksle informasjon og analyseresultater med andre lands PIUer og med Europol.

PNR-direktivet omfattes ikke av EØS avtalen og faller heller ikke inn under Schengen-avtalen. Norge er således ikke bundet av direktivet, men man finner det likevel ønskelig å kunne delta i PNR-systemet.

PST leverte i mars 2020 en anbefaling til Justis- og beredskapsdepartementet (JD) om etablering av en ugradert PIU. Siden PST også har behov for disse opplysningene, tilbød PST seg å ta ansvar for prosjektgjennomføringen.

PST ble i supplerende tildelingsbrev i desember 2020 gitt i oppdrag å gjennomføre et forprosjekt som utreder en løsning for etableringen av PIUen og en IKT-løsning for innhenting, behandling og analyse av PNR-opplysninger. Fra brevet fremkommer det at PIUen skal planlegges etablert i PST, med PST som databehandler og Kripos som behandlingsansvarlig etter personopplysningsloven.

I forprosjektet ble det sammen med samarbeidende etater funnet at det vil være behov for en treskiftsløsning for å sikre vurdering og behandling av passasjeropplysninger for all flytrafikk til og fra Norge, og løsningen er tatt inn i prosjektet. Det ble videre funnet at etablering av PIU i Kripos sine lokaler på Bryn var det beste alternativet gitt vurderingskriteriene «kostnader», «oppfyllelse av behov» og «tid».

2. Rammene for oppdraget

Norge er ikke bundet av PNR-direktivet. Av hensyn til bekjempelsen av terror og alvorlig kriminalitet bør det uansett etableres en nasjonal løsning for innhenting og bruk av PNR-informasjon. Det er videre ønskelig å ta del i EUs samarbeid på dette området. Det er derfor etablert kontakt med EU med sikte på en tilknytningsavtale til EUs PNR-direktiv. Forslag til nytt nasjonalt regelverk ble sendt på høring av Justis- og beredskapsdepartementet 26. mars 2021, med sikte på ikrafttredelse 1. januar 2022.

Det er her lagt til grunn følgende:

- Nytt nasjonalt regelverk skal gjenspeile direktivet i størst mulig grad.
- Nytt regelverk reguleres innenfor politiregisterlovens rammer.
- Tollmyndighetene og politiet skal behandles som kompetent myndighet etter direktivets art. 7, og personell fra Tolletaten og politiet skal utstasjoneres, sammen med PST, i PIUen – i høringsforslaget kalt PNR-enheten.
- Hjemmel for flyselskapenes plikt til å utlevere opplysninger til PIU-enheten etableres i ny grenselov hvor også API-direktivet forankres.

I den nasjonale PNR-løsningen skal det, i samsvar med PNR-direktivet, etableres en PIU som skal motta, lagre og analysere PNR-opplysningene.

3. Beskrivelse av oppdraget

PST skal gjennomføre et hovedprosjekt for etablering av én PIU i egnede lokaler. PST vil ha ansvar for prosjektgjennomføringen, mens Kripos overtar ansvaret når PIUen er i full drift, etter planen fra 1. juli 2022. Kripos er også behandlingsansvarlig for

passasjeropplysninger. Politiet og tollmyndighetene er kompetente myndigheter etter PNR-direktivets art. 7.

PIUen må ha en innretning og en kvalitet som gjør at den kan ivareta følgende behov:

- Sikre en helhetlig og fleksibel løsning for forhåndskontroll og behandling av PNR-data.
- EUs PNR-direktiv blir ivaretatt.
- Flyselskapene skal kunne forholde seg til et såkalt «passenger data single window». Dette innebærer at flyselskapene skal kunne sende både API-data og PNR-data via samme tekniske løsning.
- Personell fra kompetente myndigheter skal utstasjoneres, sammen med PST, i PIUen.
- Det etableres et tydelig skille i tilgangen til og behandlingen av PNR- og API-data, både teknologisk og organisatorisk.
- Kompetente myndigheters behov blir dekket, så langt dette er forenlig med gjeldende bestemmelser i lov og forskrift.

Departementet legger til grunn at anbefalingene fra forprosjektet følges opp ved at det anskaffes hyllevareløsninger for mottak og analyse av passasjeropplysninger, og at løsningene etableres i allmenn sky etter gjeldende regelverk for personvern og datasikkerhet.

Dersom det i hovedprosjektet viser seg at det ikke lar seg gjøre å etablere en løsning i allmenn sky av enten personvern- eller sikkerhetsmessige hensyn, legges det til grunn at tjenesten etableres i privat sky eller on premise hos en privat eller offentlig aktør, i samsvar med gjeldende rett.

4. Gjennomføring og økonomisk ramme

På bakgrunn av dette gis PST i oppdrag å gjennomføre hovedprosjektet for etablering av en passasjeropplysningsenhet som gir en operativ PIU fra 1. januar 2022 og full drift fra 1. juli 2022.

Prosjektet i sin helhet skal gjennomføres innenfor investeringsrammen på 30,6 mill. kroner lagt til grunn i supplerende tildelingsbrev nr. 4, datert 9. desember 2020. Midlene vil bli omdisponert fra kap. 0440 Politiet til kap. 0444 Politiets sikkerhetstjeneste i det aktuelle budsjettåret. Eventuelle behov ut over dette må finansieres av den kompetente myndigheten som har behovet.

Departementet legger til grunn at de kompetente myndigheter selv dekker kostnadene ved å ha eget personell stasjonert i PIUen. Vi ber om at etatene avklarer en fordelingsnøkkel for driftskostnadene mellom kompetente myndigheter når det er tatt en endelig beslutning rundt anskaffelse av mottaksløsning og skyplattform.

Departementet legger til grunn at de kompetente myndigheter selv dekker kostnaden ved deltakelse inn i hovedprosjektet i tråd med kap. 6.2 «Ressursbehov: prosjekt» i sluttrapport for forprosjekt – PNR.

Prosjektet gjennomføres innenfor prinsippet design-to-cost, med følgende målprioritet:

1. Overholde kostnadsrammen
2. Dekke kompetente myndigheters behov innenfor gjeldende regelverk
3. Innfri fremdriftsmålet

5. Ansvar og organisering

PST er ansvarlig for å gjennomføre prosjektet og Kripos overtar ansvaret når PIUen er i drift fra 1. juli 2022. Kripos er også behandlingsansvarlig for passasjeropplysninger. PST skal sikre at prosjektet gjennomføres i samsvar med oppdraget.

Fagpersoner fra PST, politiet og Tolletaten skal delta i gjennomføringen av hovedprosjektet. PST skal underveis i hovedprosjektet fremlegge status, fremdrift og faglige problemstillinger for Justis- og beredskapsdepartementet og Finansdepartementet når dette er hensiktsmessig.

Det bes om at det utarbeides og oversendes sluttrapport for hovedprosjektet når PIUen er i full drift. PIUen skal evalueres etter to års drift.

Med vennlig hilsen

Unni Gunnes
ekspedisjonssjef

Astri Tverstøl
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent og sendes uten signatur

Kopi til
Finansdepartementet
Politidirektoratet
Tolldirektoratet
Riksrevisjonen